



ORASAM

AYLIK BÜLTENİ

ŞUBAT-2019 / Sayı: 26



AVRUPA KOMİSYONU TÜRKMENİSTAN'A AB'YE GAZ TEDARİK ETMEYİ ÖNERDİ



Avrupa Komisyonu Bütçe ve İnsan Kaynakları Komiseri Günther Oettinger, Bakü'de düzenlenen Güney Gaz Koridoru (SGC) Konseyi toplantısında Türkmenistan'a Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye üstünden Avrupa Birliği'ne gaz gönderilmesi önerisinde bulundu.

Oettinger, Azerbaycan'ın doğal gaz arzını yılda 20-25 milyar metreküpe çıkarmayı planladığını ve projeye Türkmenistan'ın da katılmasını teklif ettiğini açıkladı. Oettinger, "Azerbaycan, Hazar Denizi'nin doğu kıyılarındaki enerji kaynaklarının Gürcistan ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya transferi için imkanlarını kullanıma sunmaya hazır

olduğunu defalarca dile getirdi. Avrupa ve Azerbaycan'dan Türkmenistan'a yapılan bu teklif hakkındaki karar Aşkabat hükümeti tarafından alınacak" dedi.

3.500 kilometre uzunluğa ve 40 milyar dolara mal olan SGC, Azerbaycan'ın Avrupa'ya gaz ulaştırmasını sağlayacak. Projenin temel kaynağı Hazar Denizi'nin Azerbaycan kısmındaki Şah Deniz 2 sahası. SGC, Güney Kafkasya Gaz Boru Hattı (SCP) ile Trans-Anadolu (TANAP) ve Trans-Adriyatik (TAP) gaz boru hatlarını içeriyor.

Proje tamamlandığında AB, enerji kaynaklarını çeşitlendirerek, enerji güvenliğini güçlendirmiş olacak.

TÜRKİYE VE KIRGIZISTAN TİCARET HACMİNİ YÜKSELTMEK İÇİN ANLAŞTI

Ekonomi Bakanlığı Basın Servisi, Türkiye ile Kırgızistan arasında ikili iş birliğinin ticaret hacmiyle uyumadığını bunun artırılacağını bildirdi.

Kırgızistan Ekonomi Bakanı Oleg Pankratov, Türkiye Dış Ekonomik İlişkiler Komitesi Başkanı Nail Olpak ile görüşmelerde bulundu. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin de yer aldığı Türk heyetine Kırgızistan'ın ekonomisi ve yatırım potansiyeli, Kırgızistan'da serbest ekonomik bölge (SEB) çalışmaları ve oluşturulan Narın SEB hakkında bilgi verildi. Görüşmelerin ardından ikili iş birliğini güçlendirmek, ticareti genişletmek ve mevcut ticaret ve yatırım engellerini ortadan kaldırmak için fırsatları değerlendirme kararı alındı.

Eylül 2018'de iki ülke cumhurbaşkanlarının, ülkeler arasındaki ticaret hacmini 1 milyar dolara çıkarma hedefini koydukları hatırlatıldı. Ayrıca Türkiye'ye enerji, ulaşım, spor ve Manas Uluslararası Havalimanı'nın yeniden inşası, modernizasyon alanında kamu-özel ortaklığı çerçevesinde yatırım projeleri sunuldu.

Ülkedeki en büyük organizasyonlardan biri olan Türkiye



İhracatçılar Meclisi (TİM) ticari çıkarları temsil ediyor ve Türk mallarını dış pazarlara tanıtıyor. TİM, 61 bölgesel sanayi ve ihracatçı birliğini bünyesinde topluyor ve Türkiye'nin ticaret hacminin yükseltilmesine katkıda bulunuyor.

TÜRKİYE'Yİ TERCİH EDEN KIRGIZ İŞÇİLERİN SAYISI ARTTI



Kırgızistan'ın Almatı Başkonsolosu ve eski Kırgızistan İş, Göç ve Gençlik Bakanı Aliyasbek Alımkulov, Kırgızistan'dan Türkiye'ye giden işçi sayısında büyük artış olduğunu bildirdi.

Yaptığı açıklamada Alımkulov, Türkiye'ye giden Kırgız işçilerin sayısındaki artışa dikkat çekerek, "Kırgızistan, en çok işçiyi Rusya, Kazakistan ve Türkiye'ye gönderiyor. Yurt dışına işçi olarak giden Kırgızistan vatandaşları öncelikle Rusya'ya tercih ediyor." dedi.

Rusya'nın ardından işçilerin Kazakistan ve Türkiye'de çalışmayı tercih ettiğini aktaran Alımkulov, "Son 3-5 yılda Kazakistan ve Türkiye'yi tercih eden Kırgız işçilerin sayısı

aynı seviyeye ulaştı." dedi. Alımkulov, Türkiye'nin güçlü ekonomisinin, turizm, sağlık ve eğitim alanındaki deneyimi ve başarısının Kırgızistan vatandaşlarının çalışmak için Türkiye'yi tercih etmelerine neden olduğunu söyledi.

Türkiye'nin deneyimlerini örnek almaları gerektiğini vurgulayan Alımkulov, Kırgızistan ile Türkiye'nin din, dil, kültür ve tarih bağlarının bulunduğuna işaret ederek, "Türk yatırımları bize gerekli. Türkiye'deki yeni teknolojileri ülkemize transfer etmeliyiz. Türkiye'de tecrübe arttırma programlarına uzmanlarımızı göndermeliyiz. Türkiye'nin turizm, sağlık ve eğitim alanındaki deneyimlerini ve başarısını örnek almalıyız." diye konuştu.

Alımkulov, Türkiye'de öğrenim görerek mezun olan Kırgızların ülkelerinde ekonomiye katkı sağlamayı sürdürdüklerini belirterek, "Türkiye'den mezun olan Kırgız gençlerimiz ülkelere dönerek halka hizmet ruhuyla başarılı işlere imza atıyorlar. Devletin ve ulusal ekonominin kalkınmasına katkı sağlıyorlar. Aralarından güçlü iş adamlarının çıktığını görüyoruz. Eğitim için Türkiye'ye giden gençlerimizi destekliyoruz." ifadesini kullandı.

Kırgızistan hükümetinin son verilerine göre, 6 milyon 200 bin nüfuslu ülkede 700 binden fazla Kırgızistan vatandaşı yurt dışında çalışıyor. Rusya'da 663 bin, Kazakistan ve Türkiye'de 30 biner, Güney Kore'de 14 bin, Orta Doğu, Asya ve Avrupa ülkeleri ile ABD'de toplam 20 binden fazla Kırgızistan vatandaşı işçi olarak bulunuyor.

KIRGIZISTAN ÖZBEKİSTAN'A PATATES VE SIĞIR ETİ İHRAÇ EDECEK



Kırgızistan Tarım ve Gıda Bakanlığı ve Özbekistan Tarım Bakanlığı arasında 2019 yılı içerisinde gerçekleştirilecek iş birliği anlaşması imzalandı.

Kırgızistan Taşkent Büyükelçiliği Basın Servisi, Tarım ve Gıda Bakanı Nurbek Muraşev'in Özbekistan'a yaptığı ziyaretin sonuçlarını ve anlaşmayı basın toplantısında açıkladı.

12 Şubat 2019 tarihinde Özbekistan ve Kırgızistan Büyükelçisinin desteğiyle gerçekleştirilen toplantıya; Kırgızistan Tarım ve Gıda Bakanı Nurbek Muraşev, Özbekistan Tarım Bakanı Camşid Hocaev, Özbekistan

Cumhuriyeti Yatırım ve Dış Ticaret Bakan Yardımcısı Sunatulla Bekenov, JSC "Uzkiyosanoat" Başkan Vekili Bahtiyor Babakulov ve Özbekistan'daki Kırgızistan Büyükelçisi İbrahim Cunosov katıldı.

Kırgızistan'dan Özbekistan'a patates ihracatı, Özbekistan'dan Kırgızistan'a mineral gübrelerin, pamuk ve buğday tohumu ihracatının sağlanması, ikili ticaret engellerinin ortadan kaldırılması ve son olarak da ikili iş birliğinin mevcut sorunları toplantıda konuşulan konular arasında yer aldı.

YURT DIŞINDA ÇALIŞANLAR KIRGIZİSTAN'A 2018'DE 2,6 MİLYAR DOLAR TRANSFER ETTİ



Kırgız Merkez Bankası tarafından açıklanan verilere göre 2018'de Kırgızistan'a 2 milyar 685,3 milyon dolar havale gerçekleştirildi. En yüksek transfer Temmuz ve Ekim aylarında oldu.

Geçen yıla kıyasla 203,1 milyon dolarlık artış oldu. Havale işlemlerinin %90'dan fazlası, 2 milyar 638,5 milyon dolar ile Rusya'dan yapıldı. Diğer ülkelerden ise Kırgızistan'a 542,2 milyon dolar transfer edildi. 2017 yılındaki rakamlara kıyasla para çıkışı 90,3 milyon dolar arttı.

Kırgızistan'a net transferin 2 milyar 143,1 milyon dolar olduğu ve bir önceki yıla göre 112,8 milyon dolarlık artış oldu.

KIRGIZİSTAN 2019'DA ÇİFTÇİLERE 5,3 MİLYAR SOM DAĞITACAK



Kırgız Cumhuriyeti Maliye Bakanlığının açıklamasına göre Kırgızistan'da 2019 yılı içerisinde çiftçilere 5.3 milyar som tutarında kredi tahsis edilecek.

Tarım Finansmanı adlı proje çerçevesinde ziraat, hayvancılık ve ürün işlemeyi geliştirme amacıyla dağıtılacak tercihli krediler için dokuz bankayla anlaşma yapıldı.

Tarım üreticileri, ürün işleme için yılda %6 faizle kredi çekme hakkına sahip olacaklar. Ormancılık, seracılık, damla sulama sistemlerinin uygulanması için %8 faizli kredi verilecek. Hayvancılık ve tarım üreticileri ise %10 faizle kredi alabilecekler.

KIRGIZİSTAN'DA 500 MİLYON DOLARLIK PROJE



Kırgızistan'daki Avrasya İstikrar ve Kalkınma Fonu (EFSD) tarafından hayata geçirilen proje portföyünün bütçesi 500 milyon dolar olarak belirlendi.

EFSD Proje Yürütme Müdürü Andrei Şirokov'un Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov ile gerçekleştirdiği toplantıda Cumhurbaşkanı, "Kırgızistan ve Avrasya Kalkınma Bankası'nın ortak çalışmalarındaki olumlu deneyimin önemini belirtmek gerek. Eminim ki bugün daha verimli bir iş birliği için planların ana hatlarını çizmeyi başaracağız" dedi.

Avrasya İstikrar ve Kalkınma Fonu'nun Kırgızistan'da birkaç yıldır çalıştığını ve tarım, ulaştırma ve enerji alanındaki projeleri hayata geçirdiğini belirten Andrei Şirokov, Fon tarafından finanse edilen projelerin ülkenin öncelikli ulusal projeler listesine dahil edildiğini, yakında sağlık alanındaki projeleri de finanse etmeye başlayacaklarını söyledi.

Toplantıda Sooronbay Ceenbekov ve Andrey Şirokov arasında finans ve yatırım kredileri ile uygulanacak su projesi hakkında fikir alışverişinde bulunuldu.

KAZAKİSTAN, ORTA ASYA ÜLKELERİNE PETROL İHRAÇ EDECEK

Kazakistan Enerji Bakanlığının kamu konseyi ile yapmış olduğu toplantıda Kazakistan Enerji Bakanı Kanat Bozumbayev açıklama yaptı.

Mart 2019'da Kazakistan'ın Orta Asya ülkelerine dizel yakıt dışında petrol ürünleri ihracatına başlayacağını bildiren Bozumbayev; "Bu yıl içerisinde, fazla miktarda benzin, akaryakıt ve jet yakıtımız olacak. Bu nedenle Orta Asya ülkelerine petrol ürünleri ihraç etmeye başlayacağız. Biliyorsunuz, Kazakistan yıllardır petrol ürünleri ihraç ediyor. Ülkemiz petrol üreten bir ülkedir. Bununla birlikte üretilen ürün yelpazesini genişlettik; sonra petrol ürünlerin kalitesini yükselttik. Petrol ürünleri tamamen farklı bir seviyeye K4 ve K5 standartlarına ulaştı. Bu yıl meslektaşlarımız ihracata başladığımızı duyurmak amacıyla müzakereler düzenledi. Bugün ise Almatı'da Kırgız ortaklarla müzakereler tamamlanıyor. Gelecek hafta, Senatoda anlaşma onaylanacak. Önceki anlaşmalarımızda petrol ürünlerinin ihracatını yasaklayan Rusya federasyonu ile bu yıl içerisinde anlaşmalar yapıldı. Anlaşmalara göre Mart ayında ihracat yapmaya başlayacağız" dedi.



KAZAKİSTAN'IN TÜRKİYE'YE TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI %44,6 ARTTI



Kazakistan Tarım Bakan Yardımcısı Gulmira İsayeva, geçen yılın 11 ayında Türkiye'ye yapılan tarım ürünleri ihracatının 2017 yılın aynı dönemine göre %44,6 artarak 109 milyon dolara ulaştığını söyledi.

İsayeva, yaptığı açıklamada, Kazakistan için öncelikli olan Türkiye, Çin, İran, Katar, Kuveyt ve diğer ülkelerin pazarlarına tarım ürünleri ihracatının arttığını belirterek,

"Geçen yılın Ocak-Kasım ayları arasında Türkiye'ye yapılan tarım ürünleri ihracatı 2017 yılının aynı dönemine göre %44,6 artarak 109 milyon dolara ulaştı." dedi.

Türkiye'ye ihraç edilen ürünlerin %26'sının un, dondurulmuş balık, bitkisel yağ ve diğer işlenmiş tarım ürünlerinden oluştuğunu ifade eden İsayeva, diğerlerinin de buğday, et, yağlı tohum ve diğer tarımsal hammaddeler olduğunu söyledi.

İsayeva, hayvan ve et ürünleri ticaretinde ülkelerin veteriner hizmetleriyle iş birliğinin önemini vurgulayarak, "Türkiye'nin de veteriner hizmetleriyle çalışıyoruz ve bu iş birliği bizim Türkiye'ye yeterli seviyede et ürünleri ihraç etmemizi sağlıyor." diye konuştu.

Kazakistan'ın geçen yılın 11 ayında toplam 2 milyar 660 milyon dolar değerinde 11 milyon 778 bin ton tarım ürünü ihraç ettiğini dile getiren İsayeva, bunun 3 milyon tonunun işlenmiş tarım ürünleri olduğunu anlattı.

İsayeva, işlenmiş tarım ürünleri ihracatının %10 arttırmayı hedeflediklerini ifade ederek, "Türkiye'nin et ürünleri ve şeker imalatındaki deneyimlerini öğrenmek istiyoruz." dedi. Türkiye'nin seracılıkta modern teknolojilere sahip olduğunu aktaran İsayeva, Türkiye'nin seracılık alanındaki tecrübeleriyle de ilgilendiklerini, Türk yatırımcıların Kazakistan'da seracılık alanında projeler uygulayacağından umutlu olduklarını dile getirdi.

2018'DE 8 MİLYONDAN FAZLA TURİST KAZAKİSTAN'I ZİYARET ETTİ



Kazakistan Turizm Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda 2018 yılında dış turizm %10,2 arttı ve Kazakistan'ı 8.488.3 bin kişi ziyaret etti. 2015 yılından bu yana %32'lik bir artış sağlandı.

En yüksek artış BAE (%50), Hindistan (%49), Malezya (%44), Hong Kong (%22), Polonya (%16), Güney Kore (%15) ve ABD (5) gibi hedef ülkelerden gelen turistlerde

oldu. Almanya, Büyük Britanya gibi diğer ülkelerden gelen turistlerin sayısı ise değişmedi.

Geçen yıllarda Kültür ve Spor Bakanlığı, en önemli turistik yerlerin seçimi ve Kazakistan Turizm Kartının oluşturulması konusunda çalışmalar yaptı. Bu çalışma sırasında turistik çekim gücüne sahip olacak ve turizm potansiyelini arttıracak tarihi ve kültürel yerlerin seçilmesine özen gösterildi.

KAZAKİSTAN'IN HEDEFİ 10 YILDA EN GELİŞMİŞ 30 ÜLKE ARASINA GİRMEK



Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, gelecek 10 yılın ülkesinin en gelişmiş 30 ülke arasına girmesi bakımından belirleyici bir dönem olduğunu söyledi. Nazarbayev, Nur Otan Partisi'nin 18'inci Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, ülkenin bağımsızlığını kazandığı 1991'den bu yana dış ticaret hacminin 9 kat büyüdüğünü, ülkeye 320 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım yapıldığını, halkın gelirinin 16 kat arttığını açıkladı.

Ülkede yeni bir gelişme aşamasının başlatıldığına işaret eden Cumhurbaşkanı Nazarbayev, "Gelecek 10 yıl, en gelişmiş 30 ülke arasına girme bakımından belirleyici bir dönem olacak." dedi.

Nazarbayev, faaliyetlerinde "milli birlik, rekabet edebilir güçlü ekonomi, entelektüel olarak gelişmiş toplum ve dünyada saygın ülke" gibi temel bileşenlerden oluşan milli fikrin rehberlik etmesi gerektiğini söyledi.

Nursultan Nazarbayev ayrıca, "Bizde uzun vadeli strateji, doğal kaynaklar, siyasi irade var. Devletin gücü, onun ekonomik gelişmesi, halkın yaşam kalitesinin artırılması dinamiğiyle değerlendiriliyor. Bu nedenle bana güvenen halkın yarın değil, bugün mutlu olduğunu görmek istiyorum." diye konuştu.

TACİKİSTAN 2018'DE 645 MİLYON DOLAR DIŞ YATIRIM ÇEKTİ



Yabancı yatırımcılar, Tacikistan'a 2018 yılında 645 milyon dolar yatırdı.

Tacikistan Yatırım ve Devlet Mülkiyet Yönetimi Komitesinin raporlarına göre; 2018 yılında yabancı yatırımcılar tarafından ülkeye 645 milyon dolar tutarında yatırım yapıldı. Ülkedeki doğrudan yabancı yatırım 3 milyar 326 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Tacikistan'da 69 yatırım projesine toplam 3,23 milyar dolar harcandı. Bunların 23'ü hibe, 12'si kredi ve karma finansmanla gerçekleşti.

Gerçekleştirilen projelere destek Asya Kalkınma Bankası (743 milyon dolar), Dünya Bankası (594 milyon dolar), Çin Eximbank (467 milyon dolar), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (403 milyon dolar) ve İslam Kalkınma Bankası'ndan (148,6 milyon dolar) geldi.

ÖZBEKİSTAN, TACİKİSTAN'DA ARTEL BUZDOLABI ÜRETİM TESİSİ KURMAYA HAZIRLANIYOR



Tacikistan Yatırımlar ve Mülk Yönetimi Devlet Komitesi Başkanı Farruh Hamralizoda tarafından 12 Şubat'ta yapılan açıklamada Özbekistan'ın Tacikistan'da Artel buzdolabı üretim tesisi kurmaya hazırlandığı bildirildi.

Hamralizoda, birkaç yıl önce Tacik pazarına giren Özbek firması Artel'in ürünlerinin halk arasında büyük popülerlik kazandığını söyledi.

Resmi verilere göre, 2018'de Özbek iş insanlarının Tacikistan'a yaptıkları yatırımların maliyeti 5,35 milyar dolar oldu ve yatırımlar tarım, kümes hayvancılığı ve seraya alanında yapıldı.

Geçen yılın Eylül ayında Kırgızistan'ın Oş şehrinde Artel markası altında çamaşır makinesi üreten bir Kırgız-Özbek fabrikasının açılışı yapıldı.

TACİKİSTAN, VATANDAŞLARINA ALTIN MADENCİLİĞİ YAPMA İZİNİ VERİYOR

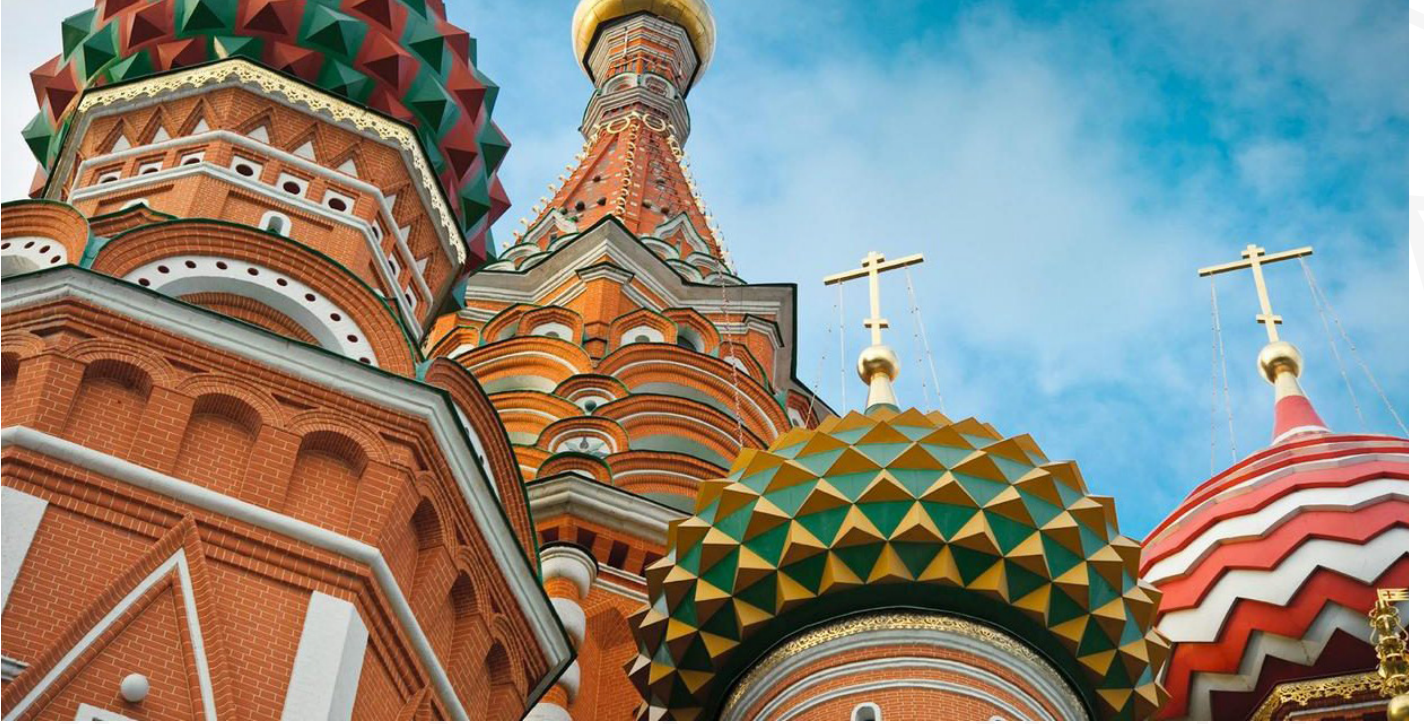
Tacikistan hükümeti tarafından altın madenciliği ve metallerin aranması ile ilgili tasarı değerlendirilmeye alındı. Açıklamalarda bulunan Maliye Bakanı Faiziddin Kahhorzoda; “yakın zamanda taslak bakanlar kurulunca değerlendirmeye alındı ve bir sonraki gerçekleştirilecek olan toplantıda tasarı onay görecektir. Çalışmalar bakanlık tarafından sürdürülmektedir” dedi.

Maliye Bakanlığında izin alınmasının hemen ardından vatandaşlar değerli metallere ve altın madenciliği için devlet finans kurumlarının belirlediği ücret karşılığında arama yapabilecekler.

Tacikistan’da kayıtlı şirketler altında metal madenciliği yapılmasına izin veriliyordu. Artık vatandaşlar devletin belirlediği fiyat üstünden buldukları altını teslim edecekler.



TACİKİSTAN RUSYA’YA EN ÇOK GÖÇ VEREN ÜLKE OLDU



Federal Devlet İstatistik Servisine göre Tacikistan 2018’de ilk kez Rusya’nın en çok göç veren ülke oldu.

Tacikistan’dan Rusya’ya göç edenler 2018’de 31 bin kişi arttı. 2018’de yasal göçmenlerin dörtte biri Rusya’ya Tacikistan’dan geldi. Rusya’ya en çok göç veren ülkeler arasında ikinci sırada Kazakistan, üçüncü sırada ise Ukrayna yer aldı. 2017 yılına kıyasla, Ukrayna’dan gelen misafir işçilerin sayısında düşüş yaşandı. Ukrayna 2014

yılından bu yana dört yıldır Rusya’ya giden misafir işçiler sıralamasında liderlik koltuğundaydı.

İç işleri Bakanlığının açıklamalarında, Rusya’da halen çalışanlar arasında Özbekistan vatandaşlarının 4,5 milyon kişiyle birinci sırada olduğu, yasal gerekçelerle 3,25 milyon kişinin kayıtlardan çıkarıldığı belirtildi.

İkinci sırada ise 2.33 milyon kişi kayıtlı çalışan ile Tacikistan, yer alıyor; 1,33 milyon kişi kayıt dışına çıkarıldı.

TACİKİSTAN, ÖZBEKİSTAN'DAN ALACAĞI DOĞAL GAZI ARTTIRACAK



Tacikistan, bu yıl Özbekistan'dan ithal edeceği doğal gaz miktarını yaklaşık dört kat arttıracak. Taciktransgaz Devlet işletmesi Genel Müdür Yardımcısı Şavkat Şaimzade, basın mensuplarına yaptığı açıklamada, ülkesinin geçen yıl Özbekistan'dan 54 milyon metreküp

doğal gaz satın aldığını, bu yıl ise bu miktarın 4 kat arttırılacağını belirtti.

Şaimzade, Tacikistan'ın 2019'da Özbekistan'dan yaklaşık 200 milyon metreküp doğal gaz satın almayı planladığını ifade etti.

Bu yıl için Özbek doğal gazının alımına ilişkin taraflar arasında görüşmelerin başladığını dile getiren Şaimzade, yakın zamanda anlaşma imzalanacağını bildirdi.

Tacik makamları daha önce, satın aldıkları Özbek doğal gazının bin metrekübüne 120 dolar ödendiğini açıklamıştı. İki ülke arasındaki soğuk ilişkilerin ardından normalleşme döneminin başlamasıyla, 9 yıl aradan sonra geçen yıl Tacikistan, Özbekistan'a yeniden elektrik ihraç etmeye, Özbekistan da Tacikistan'a doğal gaz vermeye başlamıştı. Özbekistan'da yıllık ortalama 60 milyar metreküp doğal gaz üretilirken, bunun önemli bir kısmı ülke içinde tüketiliyor, 10-12 milyar metreküp doğal gaz ise Çin, Rusya ve diğer ülkelere ihraç ediliyor.

TACİKİSTAN CASA-1000 PROJESİ ÇALIŞMALARINA BAŞLADI



Tacikistan Enerji ve Su kaynakları Bakanlığında yapılan açıklamaya göre; gerçekleşen yatırımların ardından CASA-1000 projesinin Tacikistan kısmında yabancı müteahhitlerin çalışmalara başladığı bildirildi. Proje çerçevesinde 500 kV AC'lik elektrik hattı çekileceği ve Sangtuda'da trafo merkezi inşa edileceği, çalışmaların İsveçli ABB şirketi ve Hintli Kalpataru Power Transmission Ltd. tarafından gerçekleştirileceği söylendi.

Enerji Bakanı projeye katılan diğer ülkelerin Kırgızistan,

Afganistan ve Pakistan olduğunu belirterek, proje çalışmalarının bu ülke topraklarında da başladığını duyurdu.

Toplam maliyeti 1 milyar doları aşan projenin giderleri Dünya Bankası (WB), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), İslam Kalkınma Bankası (IDB) ve Büyük Britanya devleti tarafından karşılanıyor. Dünya Bankası, bu projenin uygulanması için 45 milyon dolar, IDB 70 milyon dolar ve EBRD 110 milyon dolar tahsis etmeye hazırlanıyor.

AFGANİSTAN DEVLET BAŞKANI TÜRKMENİSTAN'I ZİYARET ETTİ

Afganistan İslam Cumhuriyeti Devlet Başkanı Muhammed Eşref Gani resmi bir ziyaret için Aşkabat'a gitti.

Resmi ziyaret, konuk Devlet Başkanı'nın, Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov tarafından sabah saatlerinde Aşkabat Bağımsızlık Meydanında resmi törenle karşılanmasıyla başladı.

Müzakerelerde, bölgede güvenliğin sağlanmasının ancak teröre karşı uzlaşmaz bir mücadele sonucu elde edilebileceği vurgulanarak, her iki devletin bu yönde ikili iş birliğini sürdürmeye ve uluslararası örgütlerle birlikte çalışmaya hazır olduğu belirtildi. Bu bağlamda, BM Küresel Terörle Mücadele Stratejisi'nin önemine dikkat çekildi.

Türkmenistan ve Afganistan'ın uyuşturucu kaçakçılığı, sınır ötesi örgütlü suç ve diğer yasadışı faaliyetlere karşı yürüttükleri mücadeleye, hem iki taraflı hem de çok taraflı olarak devam edileceği ifade edilen görüşmelerde, Afganistan'ın, enerji, ulaşım ve iletişim gibi kritik alanlardaki büyük altyapı projelerine katılması yoluyla bu ülkede sağlanacak siyasi istikrar, ekonomik ve sosyal iyileşmenin, bölgesel ve küresel ekonomik ilişkiler sistemine başarılı entegrasyonu için ana şart olduğu belirtildi.

Bu çerçevede, bir yıl önce, Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan (TAPI) doğal gaz boru hattının Afganistan kesiminin inşaatına başlandığı, aynı zamanda, Türkmenistan-Afganistan-Pakistan arasında elektrik hatları ile fiber optik kabloların yerleştirildiği ve Serhetabat-Torghundi demiryolunun açıldığı vurgulandı.

Görüşmelerin ardından iki devlet arasında bir dizi anlaşma imzalandı. Bunun akabinde birer konuşma yapan iki lider, Stratejik İşbirliği Antlaşması'nı imzaladılar.

Görüşmelerin ardından iki ülke arasında gümrük işlemleri, hava trafiği ve Türkmen-Afgan sınırındaki uluslararası demiryolu geçişinde iş birliği ve karşılıklı yardımlaşma; Türkmen elektriğinin Afganistan'daki Herat vilayetine ihracını arttırma; petrol ve gaz sektöründe iş birliğinin geliştirilmesi; Magdymguly (Mahtumkulu) Dil Edebiyat ve Ulusal El Yazmaları Enstitüsü, Türkmenistan Bilimler Akademisi ve Afganistan Ulusal Arşivi, Eğitim ve Bilim Kurumları arasında Mutabakat ve İşbirliği Anlaşması gibi çeşitli anlaşmalar imzalandı.

ALMANYA, TÜRKMENİSTAN'DAN GAZ SATIN ALMAK İSTİYOR



Almanya Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği'nin Türkmenistan'dan 6 milyar metreküp doğalgaz almaya hazır olduğunu açıkladı.

Azerbaycan'ın Azertag haber ajansının Bild gazetesine dayandırdığı habere göre Almanya, Türkmenistan'ın büyük gaz rezervlerine ilgi duyuyor.

Berlin'de Almanya Doğu Komitesinin desteğiyle düzenlenen Türkmenistan-Avrupa İş Forumunda konuşan Türkmen Gaz Başkanı Murat Arçayev, Türkmenistan'ın tespit edilmiş hidrokarbon hammaddeleriyle dünyada dördüncü sırada olduğunu ve ülkenin doğusunda bulunan Galkynış gaz sahasının kanıtlanmış gaz rezervleri ile dünyada ikinci sırada yer aldığını ifade etti.

Türkmen yetkili Alman işadamlarına hitaben yaptığı konuşmada, Türkmen gazının Avrupa pazarlarına satılmasına hazır olduklarını, sadece ilgilenen tüketicileri bulmak gerektiğini belirtti.

Almanya'nın da olumlu baktığı Türkmenistan'dan gaz transferi, Rusya'dan alınan gazın Kuzey Akım 2 boru hattı projesiyle arttırılmasının yol açtığı tartışmalar nedeniyle oldukça güncel ve Avrupa Birliği'nde enerji ithalatını çeşitlendirmek için konu kritik öneme sahip.

TÜRKMENİSTAN 2020'DE BUĞDAY ÜRETİMİNİ AZALTIP PAMUĞU ARTTIRACAK

Cumhurbaşkanı Gurbanguly Berdimuhamedov, 1 Şubat'taki Bakanlar Kurulu Toplantısında buğday ve pamuk üretimine değinerek tarıma elverişli arazi planlamasını açıkladı.

Ekilebilir arazilerin yetiştirilecek mahsullere göre yeniden düzenlenmesi gerektiğinin altını çizen Cumhurbaşkanı Gurbanguly Berdimuhamedov; "Bu yıl 1 milyon 600 bin ton buğday ve 1 milyon 50 bin ton ham pamuk üretmek zorundayız. Gelecek yıl yetiştirilen buğdayın hacmi 1 milyon 400 bin ton olmalıdır. Yeni inşa edilen fabrikalar ve ihracat için pamuk üretimi 1 milyon 250 bin tona ulaşmalı" dedi.

Cumhurbaşkanı Ekim 2018 tarihinde ham pamuğun yabancı ülkelere satımını durdurdu ve pamuğun bağımsız olarak işlenmesini emretti.

Bakanlar Kurulu Toplantısında hayvansal ürünler ve sebzelerin, kavun, üzüm ve meyve üretimin artırılmasına vurgu yapan Devlet Başkanı, geçen haftalarda patates üretiminin de önemine değinmişti.

Devlet haber ajansının bildirdiğine göre; Son on yılda ilk



kez buğday üretimi planı aşağı çekilirken, pamuk üretimi artırılıyor. Son iki yılda buğday toplama planı hedefe ulaşmadığından ülkede ekmek ve unlu mamuller açığı görülmeye başlandı.

TÜRKMENİSTAN İLE ÖZBEKİSTAN ARASINDAKİ TİCARET HACMİ 2018'DE %70 ARTTI



Özbekistan'ın Aşkabat Büyükelçisi Akmalcon Kuçkarov, Türkmenistan ile Özbekistan arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler ile yatırımlar konusunda, yabancı misyon şefleri, medya mensupları ve iş adamlarına brifing verdi.

Büyükelçi konuşmasında iki devlet arasında en yüksek düzeyde kurulan diyalog sayesinde, 2018 yılında Türkmenistan ile Özbekistan arasındaki karşılıklı ticaret

cirosunun %70 oranında artarak 302 milyon dolara ulaştığını ifade etti.

Türkmenistan'ın Özbekistan'a ihraç ettiği ürünler arasında, cam ürünleri, inşaat ve yapı malzemelerinin önemli yer tuttuğunu belirten Özbek Büyükelçi, 2018 yılında, özel girişimcilerin, Türkmenistan ekonomisindeki artan rolünü belirterek Türkmen işadamları ile birlikte 25'ten fazla ortak girişim başlatıldığını vurguladı.

Özbekistan'ın, yabancı yatırımları kolaylaştırıcı ve teşvik edici politikalar geliştirdiğini belirten Büyükelçi Akmalcon Kuçkarov, 2019 yılında elde edilen kazanımların korunmasıyla yetinilmeyeceğini, aynı zamanda Türkmen-Özbek çok yönlü iş birliği ve stratejik ortaklığının başarıyla geliştirileceğinden emin olduğunu sözlerine ekledi.

Türkmenistan ile Özbekistan arasında kültürel ve insani ilişkilerin de geliştiğini belirten Büyükelçi, örnek olarak, Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te açılan Aşkabat Parkı ile Magdymguly (Mahdumkulu) Caddesini gösterdi ve geçen yıl Cumhurbaşkanı Gurbanguly Berdimuhamedov'un Özbekistan'a yaptığı resmî ziyaret ile Özbek Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in aynı yıl Uluslararası Aral Denizi'ni Kurtarma Vakfı'nın Awaza'daki (Türkmenistan) zirvesine katıldığını hatırlattı.

TAŞKENT'TE BÖLGESEL SU KONULARI GÖRÜŞÜLDÜ



Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te Avrupa Birliği - Orta Asya Çevre ve Su İşbirliği için Yüksek Düzeyli Konferans gerçekleştirildi.

Bu sene altıncısı düzenlenen konferansa, Avrupa Birliği ve Orta Asya ülkelerinden çevre, iklim değişikliği ve su kaynakları alanlarında çalışan uzmanlar katıldı. Toplantıda, AB Orta Asya Özel Temsilcisi Peter Burian başkanlığındaki heyet hazır bulundu.

Konferansa katılanlar, belirlenen alanda 2015'ten bu yana Orta Asya ülkelerinin kaydettiği ilerlemeleri değerlendirdi. Söz konusu konferans AB-Orta Asya Çevre ve Su İşbirliği Platformu tarafından organize edildi. Bu platform çevre yönetimi, sürdürülebilir üretim ve tüketim, iklim değişikliği ve su yönetimi gibi alanlarda çalışmalar yürütmektedir.

Türkmenistan, Orta Asya'da iklim değişikliği ile ilgili teknolojiler konusunda bölgesel bir merkez açmayı önerdi.

LUKOİL ÖZBEKİSTAN'DA GAZ ÜRETİMİNİ %67 ARTTIRDI



Rusya'nın en büyük gaz üreticilerinden Lukoil, Özbekistan'da 2018'de gaz üretimini bir önceki yıla göre %67 arttırdı.

Yeni gaz arıtma tesislerinin çalışmaya başlamasıyla birlikte şirketin resmi sitesinde; 2018'de Kandım ve Gissar'da üretimin 13,4 Milyar metreküp'e yükseldiği, böylelikle gaz üretiminde önemli bir artış sağlandığı bildirildi. Sitede ayrıca, Özbekistan'a yapılan yatırımın 8 milyar dolara

ulaşmasının beklendiği ve şirketin Özbekistan'da 2020 yılında gaz üretimini 18 milyar metreküpe çıkarmayı planlandığı belirtildi.

Lukoil tarafından 3 Milyar 400 Milyon dolara inşa edilen Buhara bölgesindeki Kandım gaz işleme tesisi 19 Nisan 2018'de işleme alınmıştı. 2018'de Lukoil, 33,5 Milyar metreküp gaz üretti.

ÖZBEKİSTAN, ALTIN VE URANYUM REZERVLERİNİ ARTTIRMAYI PLANLIYOR

Özbekistan, 2020'den 2024 yılına kadar altın ve uranyum rezervinde 18,7 milyar dolarlık artış planlıyor.

Jeoloji ve Maden Kaynakları Devlet Komitesi yeni jeolojik araştırmalarla altın ve uranyum üretimini arttırmayı hedefliyor.

Yapılan açıklamalara göre, 2019 yılında ülkedeki altın rezervlerinin 89,9 tona, uranyum rezervlerin ise 6.200 tona yükselmesi bekleniyor. 2020-2024 yılları arasında maden araştırma ve çıkarma faaliyetleri için 230 milyon dolar, uranyum kaynakları içinse 59 milyon dolar ayrılması planlanıyor.

Resmi verilere göre Özbekistan'da 6.000 ton altın rezervi, 97.000 ton uranyum rezervi var. Yıllık uranyum üretimi 3.600 ton.



TÜRKİYE, ÖZBEKİSTAN'DA ALTIN VE VOLFRAM ARAYACAK



Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü ile Özbekistan Jeoloji ve Mineral Kaynaklar Devlet Komitesi arasında ülkedeki iki altın ve bir volfram sahasında arama ruhsatına ilişkin anlaşma imzalandı.

Anadolu Ajansı'nın bildirdiğine göre, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Mithat Cansız başkanlığındaki heyet, temaslarda bulunmak üzere geldiği Özbekistan'da Jeoloji ve Mineral Kaynaklar Devlet Komitesi Başkanı Babur İslamov ile bir araya geldi.

Özbekistan ile Türkiye arasında madencilik alanındaki ilişkilerin geliştirilmesi, Türkiye'nin Özbekistan'daki maden arama-keşif çalışmalarında yer alması konularının masaya yatırıldığı görüşmede taraflar, bu alanlardaki iş birliğinin

daha da geliştirilmesi konusunda mutabık kaldı.

Görüşmenin ardından MTA ile Özbekistan Jeoloji ve Maden Kaynakları Komitesi arasında "Özbekistan'ın Nevai ve Cizzah vilayetlerindeki Saritau, Hurob ve Aydın-Jetimtau sahaslarında altın ve volfram yataklarının tespitine ilişkin jeolojik çalışmalar ve pilot ölçekli üretim gerçekleştirme anlaşması" imzalandı.

İmza töreninin ardından Türk basınına açıklama yapan Cansız, Özbekistan'da iki altın ve bir volfram sahasında arama-keşif yapma ruhsatına ilişkin anlaşma imzaladıklarını kaydederek, bu coğrafyaların madencilik ve doğal kaynaklar konusunda çok ciddi bir potansiyele sahip olduğunu belirtti.

ÖZBEKİSTAN, 2025'TE 7 MİLYAR DOLARLIK TEKSTİL ÜRÜNÜ İHRAÇ EDECEK



Dünyanın önemli pamuk üretici ve ihracatçılarından olan Özbekistan, 2025 yılında üretilen ipliğin tamamını ülkede işleyerek tekstil ürünleri ihracatını 7 milyar dolara çıkarmayı hedefliyor.

Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, ülkede tekstil, giyim ve triko sanayi sektörünün geliştirilmesi ve ihracat potansiyelinin artırılmasını öngören kararnameyi imzaladı. Kararnameye göre, Özbek hükümeti 2019-2025 yıllarında tekstil sektörünün geliştirilmesi amacıyla, ülkedeki tekstil işletmelerine çeşitli imtiyazlar tanıyarak ülkede üretilen pamuğun tamamını kendi tekstil fabrikalarında işlemeyi ve tekstil ürünleri ihracatını 2025 yılında 7 milyar dolara çıkarmayı hedefliyor.

Bu amaçla, 1 Nisan'dan itibaren 2019-2025 yıllarında üretilen tekstil ürünlerinin en az %80'ini ihraç eden işletmelerin aldığı kredi faizlerinin belirli kısmı Girişimciliği Destekleme Devlet Fonu tarafından karşılanacak.

Özbekistan, 2018'de yurt dışına 1,5 milyar dolarlık tekstil ürünü ihraç ederken, bu rakamın 2019'de 1,9 milyar dolara çıkarılması öngörülüyor.

Pamuk üretiminde dünyada altıncı, pamuk ihracatında ise beşinci olan Özbekistan'da yıllık ortalama 3 milyon tona yakın pamuk üretilirken, halen bu pamuğun %60'ı ihraç ediliyor. Özbek makamları, daha önce de tekstil sektörünü geliştirerek, yurt dışına pamuk ihracatını giderek azaltmayı hedeflediklerini çeşitli vesilelerle dile getirmişti.

ÖZBEKİSTAN 2030'DA EN ÖNEMLİ İŞGÜCÜ SAĞLAYICILARINDAN BİRİ OLACAK



Özbekistan, Dünya Bankası raporunda Avrupa ve Orta Asya'da işgücü artışında beşinci sıraya yerleşti. Özbekistan tarafından yapılan açıklamada 2016 yılında ülkenin çalışabilir yaştaki nüfusunun 23 milyona ulaştığını, 13 milyon insanın bir işe sahip olduğu belirtildi. Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Özbekistan'da Piyasalar Yaratmak: İstikrardan Rekabete" başlıklı raporda

çalışabilir yaştaki nüfusun 2030'a kadar 4 milyona artacağı bildirildi. Dünya Bankası uzmanları; "Özbekistan işgücünün büyümesinde Avrupa ve Orta Asya'da Rusya, Türkiye, Ukrayna, Polonya'nın ardından beşinci sırada yer almaktadır. Özbekistan hızla gelişmekte olan ve tarım alanında da kendinden söz ettiren bir ülkedir" değerlendirmesinde bulundu.

KTMÜ Adına Sahipleri:
Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı,
Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:
Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz

Editör: Dr. Bülent Namal

Yayın Danışmanları:
Prof. Dr. Anvarbek MOKEEV,
Yrd. Doç. Dr. Gökçe Yoğurtçu

Sayfa Tasarımı: Elfesiya Sencer

Yayına Hazırlayanlar:
Maksat Acıkan uulu, Meerim Egemberdiyeva, Kübra
Erbayrakçı, Ademi Mukanbetova

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov
Yerleşkesi, Bişkek
Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,
İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:
orasam.manas.edu.kg

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994